

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„EDINOST“
Izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob torekih, četrtekih in sobotah. Zjutranje izdanje izhaja ob 8. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za eno mesec . f. 1.—, izven Avstrije f. 1.50 za tri mesece 3.— „ 4.50 za pol leta 6.— „ 9.— za vsa leta 12.— „ 18.—

Naročnice se plačevati naprej na sarobne brez priložne naročnice so uprava se ozira.

Posašne številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 3 nč., izven Trsta po 4 nč.

Oglasi se računajo po tarifi v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu ulica Caserna št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, kar nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravnništvo ulica Molino piccolo št. 3. II. nadst. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst. Odprta reklama stije se proste poštnine.

„7 ednosti je moč“.

Zložni na delo! Ne udajmo se!

Čudno se bode zdelo to marsikomu in vendar je resnično, da so nasprotniki naši se svojimi zmagami o letošnjih državnozbornih volitvah veliko več zgubili, nego pridobili.

Res je sicer, da so se v bolesti krčila slovenska srca, ko je peklenska sila — najčudnejša koalicijska, zasnovana za omenjene volitve — porazila veterana slovenskih poslancev, najkoncilijantnejega moža tudi do Nemcev in Italijanov (seveda takih, s katerimi je možno govoriti trezno) in voditelja tržaških Slovencev: milega in priljubljenega nam Ivana Nabergoja! Res je sicer, da smo v hipni konsternaciji, omamljeni po silnem udarcu, ki so nam ga zadali združeni sovražniki, sami menili, da je ta udarec smrtonosen za nas. Ali Bog je pravičen: danes zremo vedrejšim očesom in nadobudnejša so čustva, ki nas prešinjajo danes, nego so bila ona, ki so nas prešinjala kedaj prej.

Nasprotniki so si priborili materialno materialno zmago; ali — in to je najznačilneje — danes se jim vidi na licu, da ne morejo biti veseli te zmage. Onih dnij, ko je kruto nasilstvo, ko je prevara in laž, ko je gaženje pravice in morale in zakonov praznovalo svoje najgnusnejše orgije, onih dnij se je pač razlegalo huronsko tuljenje po tržaških ulicah, ki je kakor oster nož rezalo v naša srca; ali danes že je potihnilo zmagozavestno kričanje po laških listih, kajti dejstva so jih nepričakovano hitro jela biti po zobeh, da morajo — posluševaje se vse bogate frazeologije svoje — pred svojim občinstvom braniti svoje apostole in namišljene odrešnike avstrijskega italijanstva iz doseganja „sužnosti“. Danes ti listi niso več ljudski tribuni, pred katerimi se valja v prahu velika masa, ampak danes jim je naperena naloga one vrste zagovornikov, ki morajo dokazovati, da je belo, kar je v resnici črno, ki morajo braniti zločinca in zatejavati sločin. Vso svojo zgovornost morajo upotrebljevati v to, da dokazujejo svojemu ljudstvu, da ni bilo prevarenje, kamo-li da bi mu mogli govoriti, da je kaj pridobilo. Vskakalo

kritično položeno to, v katerem se nahajajo laška gospoda!

A kako se je stvar zasukala na naši strani po onih usodnih porazih? Drugače, veliko drugače, nego so se nadejali kleti sovražniki naši, in bolje, veliko bolje, nego smo pričakovali mi sami! Bolest, ki je stiskala srca širom vse Slovenije in solze, ki so rosile iz oči slovenskih mož in žena, mladeničev in deklet, ko nas je zalotila ljuta nesreča, porodile so nam zlatega in plemenitega sadu, donesle so nam, po čemer smo hrepeneli najbolj, in kar nas jedino more rešiti, kar nas jedino more dovesti do zmage: zloge, bratoljubja in pojavov sočutja, ki povzdigajo danes srca naših okoličanov-mučenikov. Ni prazna fraza to, ampak povsem zanesljiva poročila zatrjajo, da se mnogo okoličanov solzé na sedanjih pojavih sočutja od strani rojakov izven tržaškega ozemlja. Od rodoljubov v Kobaridu in Rihemberku, v Vipavi in na Razdrtem, v Ljubljani in na Štirskem itd., prihajajo mili darovi, ki naj bi ublažili bedo naših okoličanov in ki naj jih tolažijo: „Vztrajajte, saj niste sami! Ne klonite duhom, saj smo mi z vami, mi vaši bratje, ki čutimo z vami, ki se veselimo z vami, in žalujemo z vami! Jedna družina smo in veže nas vseh sveta vez sorodstva krvi!“

Dobro je došla materialna podpora našim bednim rodbinam okoličanskim; ali neprecenljive vrednosti je moralni dobiček dokazov sočutstva, medsebojnega zanimanja — slovenske solidarnosti! To bodri zavedne, to dviga mišle, to nas krepi duševno vseh! Zlate je cvetje, ki je vsklilo iz tal namočenih slovenskih solzami vsled volilnih porazov, zlat mora biti tudi sad, ki se razvije iz tega cvetja. Preokorne je naše pero, da bi mogli primerne izraziti čut hvaležnosti do onih rodoljubov po deželi, ki nabiranjem milodarov za naše okoličane vzbujajo v našem ljudstvu čut vzajemnosti. Posl. Spinčić je vskliknil v svoji patriotski skrbi na zadnjem občnem zboru pol. društva „Edinost“: Umirajoči vas pozdravljajo! In vi, rojaki dragi, dobra srca slovenska, ste prihiteli se svojim čini krščanske in bratske ljubezni, da ulivate balzama v srca onih, za katere je mislil

sem večkrat v njegovem objemu zatisnila oči rekoč: On je... Fran! In ko sem potem videla, da me je ta pregrešna misel pričela neznošno mučiti, da me preganja noč in dan, sem se jela omamljati. Udala sem se Georgesu, ki me je že dlje časa zasledoval, izpremenila svoje življenje ter se ndala zabavam in razburjenosti. Toda v vsem tem veseljem vrvenju — veruj mi to, Fran! — nisem nehala misliti na-te, koprneti pe tebi. Ako ima sploh kdo pravico, na odgovor poklicati me zaradi mojega ravnanja, ti je gotovo nimaš. kajti ti si — da si zoper svojo voljo — iz mene naredil to, kar sem!“

Umolknila je. Fran se je ni upal pogledati... zdela se mu je prelepa, preveč poželenja vredna, in bila je žena njegovega brata.

Tudi govoriti se ni upal.

Nesrečnik je čutil, da se strast mogočno vzbuja v njegovem srcu in da bode odslej vsaki pogled, vsaka beseda, vsaki pojav življenja: ljubezen.

In ona je bila žena njegovega brata!

„Oh, kako nesrečna, kako nesrečna sva oba!“ je rekel ubogi maščevalec ter se zgrudil poleg nje na divan.

naš istrski sokol, in pokazali ste narodu slovenskemu pot, po kateri mora hoditi, tako hoče, da mu ozdravijo zopet — umirajoči! Pot sloge je to, pot vzajemnosti, pot medsebojne podpore, ne le materialne, ampak tudi moralne, pot strpljivosti in prizanesljivosti do brata v ono veliko svrhu: zloznega dela za blaginjo naroda!

Tu smo torej, da povemo, kar smo hoteli reči že gori: nasilstvo nasprotnikov ob zadnjih volitvah je vzbudilo v nas primorskih Slovenceh zavest o veliki nevarnosti, ki nam preti! Dobiček naš od te probudivše se zavesti je neizmeren: naše vrste so se stisnile, medsebojni prepiri so potihnili — združila nas je šiba na skupno delo! Kar se sedaj dogaja po Istri, na Tržaškem in po Goriškem, to so pojavi, kakoršnih še ni videl naš narod. Narod, spojen v trdno falango, je postal narod značajev, narod mož, katere prešinja le jedna sama misel: rešimo svoj zaklad, rešimo svojo narodnost, dano nam od Boga! Misel in skrb za svoje rojstvo, za svoje kri, za svoje čustvovanje, nas je združila. Ljubezen do domovine in do naroda je premagala v nas na Primorskem duh cepljenja in sklopila je naše sile na skupno obrambo! Ako ostane tako, ako nas bodo taka čustva spajala tudi v bodoče, potem se ne bojimo za svojo bodočnost. Združeni moramo priti do zmage! Združeni bomo mogli zdrobiti vsako sovražno silo, bomo mogli porušiti vsako sovražno koalicijsko!

Da, velika je razlika med našim in naših nasprotnikov današnjim položajem: oni, zmagovalci, so poparjeni, mi pa še le ustajamo sedaj moralno. Poraz, o katerem so menili, da nas poruši za vedno, je le vzbudil v našem ljudstvu zavest o svoji vrednosti in o svojem dostojanstvu; vzbudil je v nas one sile, ki so nas še le prav postavile po koncu. O da: Bog je pravičen!

Sedaj pa le na delo, na zložno delo! Zlasti gledé naše organizacije po deželi smo še le v povojih. Tu bode trebalo mnogo in hitrega dela.

Že te besede so bile strahopetnost, kadar da se je odrekel kljubovanju in bi mu bila usoda v krutosti svoji vzela moč, braniti se. Sidonija je položila svojo roko na njegovo. „Fran, Fran!“ je šepetala in potem sta molčé, a od poželenja vroča slonela drug ob drugem, zazibana od pesni gospé Dobsonove, čije melodija je v pretrganih zvokih skozi grmičevje prodirala k njima:

„Ti moje si življešje,
Ti moje si gorje!“

Na jedenkrat se je je prikazala med vrati visoka postava Rislerjeva.

„Semkaj, Chébe, semkaj... v paviljonu sta!“ je klical vrli mož, spremljan od tašče in tasta, po kateri je bil šel.

In sedaj ni bilo konca ne kraja prirodnega pozdravljanja in objemanja. Mali Chébe je gledal silno prijateljskim obrazom velikega Frana, ki je bil za glavo večji od njega.

„Kakó je kaj, dečko moj? ali sueški kanal dobro napreduje?“

Madame Chébeova, za katero je bil Fran še vedno nekaj „bodoči zet“, ga je objela kar se dá nežno.

(Pride še).

PODLISTEK

Fromont mlajši & Risler starši.

ROMAN.

— Francoski pisatelj Alphonse Daudet, preložil Al. B. —

„Zakaj, ako ste mene ljubili?“ je vprašal Fran tiho; „ako ste mene ljubili, zakaj ste vzeli mojega brata?“

Ona ni zganila niti s trepalnicami.

„S tem, da sem vzela Rislerja, sem se približala tebi. Dejala sem sama pri sebi: Žena mi nisi mogla biti. Dobro, bedi mu sestra. Potem ga bodeš vsaj smela še vedno ljubiti in ne bodeta vse žive dni daleč vsaksebi. Ah! to so otroške sanje, kakor jih sanja dvajsetleten človek, a izkušnja nam le prekmalu pokaže njih ničevost... Od tedaj vas nisem mogla ljubiti kakor sestra, Fran, pozabiti vas tudi nisem mogla, zakon mi ni dopuščal tega. Da imam drugega moža, mogoče, da bi bila pozabila... a z Rislerjem je bilo nemogoče! Neprestano je govoril o vas, o vaških uspehih in bodočnosti vaši. To je Fran rekel, to je Fran storil... kako vas ljubi, siromak! Najgroznejše pa je bilo zame, da vam je brat podoben. Po hoji, obrazu in posebno po glasu sta si toli jednaka, da

Toda o tem o drugi priliki. Za danes povdarjamo le: le še organizacije probujenih duhov treba in mirnim srcem bomo lahko zrlili v bodočnost. In ker primerna organizacija ne bode tako težka stvar, kakor je misliti na prvi hip, smemo vsklikati iz globine svoje duše: Na delo, na zložno delo, a na naši zastavi bodi zapisano gesto junakov: Ne udajmo se!

Prebivalci Trsta in Istre po veri in narodnosti.

Po Simona Rutarja knjigi „Samosvoje mesto Trst in mejna grofija Istra“.

Ogromna večina prebivalcev Trsta in Istre je rimo-katoliške vere. Število vseh drugovernikov znaša v Trstu le 8053, v Istri pa 1073, torej skupno 9126. Med temi je največ izraelitev, namreč v Trstu samem 4708 ali 2,98% vseh meščanov. Znatno je tudi število pravoslavnih (zlasti v Trstu), ki štejejo 1369 glav, ter 1302 protestanta. V puljskem okraju biva 790 drugovernikov, t. j. 328 pravoslavnih, 290 protestantov in 161 izraelitov. V vasi Peroj blizu Fazane (puljski okraj) biva 218 pravoslavnih, katerih predniki so se že leta 1658. iz Boke kotorske in Črnogore v Istro preselili. V koperski kaznilnici so našli l. 1890.: 98 drugovernikov, med temi 89 pravoslavnih. V občini Volosko bilo je istega leta 115 drugovernikov in od teh 94 v zdravilišču Opatija.

Kakor sploh na Primorskem, dotikata se tudi v Trstu in Istri dve veliki narodnostni plemeni, t. j. slovansko in romansko. Slovanstvo dosega tu svojo najkrajnjo mejo proti jugozahodu in romanstvo skrajno točko proti severovzhodu. Z ozirom na mnogoštevilnost tega plemena izgubese skoro popolnoma Nemci, ki bivajo v znatnejšem številu le v Trstu in Pulju; vseh vkup so našli l. 1890. v Trstu z okolico 7107, v Istri pa 5904.

Meja med Slovenci in Italijani v Trstu se ne da določiti, ker je v predmestjih in bližnjih krajih prebivalstvo zelo pomešano. Gorenja okolica se pač lahko imenuje popolnoma slovenska. V Istri govore italijanski ob vsej obali tjadoli do izliva Draganje, zlasti v mestih Milje, Koper, Izola in Piran ter v obližju teh mest, posebno če spadajo raztresene hiše pod mestne duhovnije, n. pr. Brtoki, Škocjan, Sv. Marko, Sermin in Oltra.

Draganja pa nazačuje približno mejo med Slovenci in Hrvati. Vendar se ljudska govornica močno približuje hrvaščini tudi že v nekaterih selih na severu Draganje, n. pr. v Šempetru na gori in Koštoboni. Nasproti pa se imenujejo prebivalci v Topolovcu (Herovih), Gradinji in še celo v Šterni „Slovence“, doma govore mešano, v cerkvi in šoli pa sedaj le hrvaški. Mešano je prebivalstvo tudi v Smokvici in Movražu, ker sta ta dva kraja nekdanj spadala pod bužetski okraj. Na Kozlerjevem zemljevidu so prišteti Slovincem vsi prebivalci, ki spadajo pod osapsko dekanijo, torej tudi oni v Sočergi, ki se štejejo za Hrvate, Jelovici, Vodicah, Golcu in Poljanah.

Slovence v severovzhodni Istri onstran glavne ceste imenujejo Brkine; tostran so pa „Čiči“. Kozler prišteva Slovincem prebivalce krajev Podgrad, Velobrdo in Jelšane; a Račice, Starada in Pasjak pa ne, čeravno so tudi ti spadali pod podgrajsko sodnijo, torej so bili vedno v zvezi s čistimi Slovenci. (Munci in Žejanci so spadali n. pr. pod završniško gosposko, Jelšanci pa pod gutniško). Resnica pa je, da govore v Račicah, Staradi in Jelšanah pomešano, pol slovenski, pol hrvaški, a v Pasjaku in Sapjanah bolj hrvaški.

Sicer pa je neizrečeno težko določiti pravo mejo med Slovenci in Hrvati, ker jedno narečje v drugo prehaja. V prejšnjih časih so šteli n. pr. vse kajkavce sploh k Slovincem. Kajkavcev so našli l. 1861. v podgrajskem okraju (Jelšane in Starada) 4796; v bužetskem okraju, ki je ves kajkavsk, 10.485 duš, takoimenovani Fučki; v protoljski dekaniji (tudi „Fučki“) 8032; v umaški dekaniji „Savrini“, 7319; v motuvunski dekaniji (Kaldir, Karobja, Novaki, tudi „Savrini“) 1250; v kršanski dekaniji (Dolenjavaš) 1037 in v pazinski (Zamasek) 386, skupno torej 33.305. Ob istem času so bili našli pravih Slovincov 34.446, torej vseh kajkavcev vkup 67.751.

Še težje je določiti mejo med Hrvati in Italijani. V obče se ta meja vleče vzporedno z za-

hodno obalo in ni, izvemši pri Balah in Vodnjanu, nikjer več kakor dva kilometra od nje oddaljena. Italijani zapremajo torej okoli 575 km² istrskega površja. Popolnoma, ali večinoma italijanski so le kraji (razen že pri Slovencih naštetih): Žalborna, Novigrad, Sv. Lovreč, Umag, Vrsar, Poreč, Rovinj, Bai, Vodnjan, Fazana, Galežan in Pulj; njih prebivalci govore brez izjeme beneško narečje. Hrvati okoli Pazna jih imenujejo Latine in imajo jih za zvite ljudi. V zadnjih 15–20 letih se je poitalijaačilo tudi mnogo Hrvatov v Materadi in Petrinju.

O zadnjih številih se niso več ozirali na narodnost, ampak le na „občevalni jezik“, zato nimamo natančnih podatkov, koliko prebivalcev spada tej ali drugi narodnosti. Leta 1850. je bilo zadnje, ko so šteli še po narodnosti, in tedaj so našli v Trstu z okolico 26.948 Slovincov (P. Kozler jih je računal leta 1854.: 33.414) in 51.695 Italijanov, v Istri pa 38.878 Slovincov, 88.343 Hrvatov in 85.778 Italijanov. (Kozler je računal 38.000 Slovincov, 136.000 Hrvatov in 61.000 Italijanov.)

Po občevalnem jeziku so našli leta 1880. v Trstu 26.263 Slovincov in sicer v mestu le 2.817, (v predmestjih pa 12.812), 88.887 Italijanov (v predmestjih 36.605), 5.141 Nemcev, 126 Srbohrvatov, 92 Čehov. Istega leta je bilo v Istri: Hrvatov 121.732, Slovincov 43.004 in Italijanov 114.291.

Leta 1890. so našli v Trstu 27.725 Slovincov (8564+9332+9829), 100.039 Italijanov, 7107 Nemcev, 404 Srbohrvate in 140 drugih. V Istri je bilo istega leta 44.418 Slovincov (v Kopršćini 27.343, Volosćini 13.640, Puljšćini 1.560, Poreščini 1.427, Pazinščini 390, Lašinjščini 49), 140.713 Srbohrvatov, 118.027 Italijanov in 5.004 Nemce.

Najčudnejše je, kako je tako silno poskočilo število Italijanov v Trstu, čeravno vemo, kako zelo se sele Slovenci v to mesto s Krasa in z Goriskega sploh.

Glede skoro enakomernega števila Slovincov v Istri je treba opomniti, da so l. 1890. šteli prebivalce mnogih vasi za Hrvate, kateri so poprej veljali za Slovence, n. pr. v bužetski občini v Vrhu, Sovinjaku, Draguču in mestu Buzetu. L. 1890. so razločevali Slovence le še v Movražu, Sočergi, in deloma v Činici.

Tudi Italijanov izkazujejo v Istri kakih 25 tisoč preveč. Zlasti v občinah Umag, Baže in Oprtlje zapisali so premnogo Hrvatov za Italijane. Ako te odštejemo, najdemo, da biva v resnici v Istri le okoli 93.000 Italijanov ali 30%.

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 26. aprila 1897.

Cesar Fran Josip v Peterburgu. Včeraj je torej nastopil naš viteški vladar svoje potovanje v Peterburg. Večni in pozvani nasprotniki jedino zdrave politike, ki more najbolje ščititi interese monarhije avstro-ogerske — pametnega sporazumljenja z sosednjo veliko državo rusko — so si prizadevali sicer dolgo, da bi označili sedanje potovanje cesarja Frana Josipa v prestolnico rusko le kakor čin kurtuazije, to je, le kakor povračilo za obisk carja Nikolaja na Dunaju. Drugi ljudje seveda, ki ne gledaje sveta le skozi rusofobske naočnike mednarodnega židovstva, so trdili, da že lanjski prihod carja Nikolaja na Dunaj je bil velike politične važnosti, ker je ta obisk smatrati kakor pripraviljavni korak boljim odnosajem med Avstro-Ogersko in Rusijo. Od obiska Nikolajevega pa do danes je zabeležiti velikih dogodkov, sosebno na gnilem telesu države turške so se jele rapidno razvijati stvari. Pojava tega razvoja sta ustanek na Kreti in njega posledica: turško-grška vojna. Za veliko vztočno vprašanje samo je le neznatnega pomena, ali zmaga v tej vojni Turčija, ali pa se dogodi čudež — v katerega pa danes ne veruje nikdo —, da ostane Grška zmagovateljica, kajti vztočno vprašanje je postalo akutno, a rešiti je morajo evropske države, v prvi vrsti pa naša država in Rusija, ki sti interesovani v prvi vrsti. Z ozirom na to vprašanje je torej potovanje našega cesarja v Peterburg velike, svetovne, zgodovinske važnosti. Evropska politika je stopila vsakako v nov stadij. Do pred kratkim je verjela Evropa kakor v sveti evangelij, da vztočno vprašanje more rešiti le velika vojna med Avstrijo in Rusijo in trojna zveza se je smatrala kakor poseobljeno

nasprotstvo do Rusije. Ne treba praviti, čegavo delo da je bilo to, da se je tako krivo razumevalo razmerje med koristni Avstro-Ogerske in Rusije. Doma so netili Madjari plamen nezaupnosti, a za hrptom jim je bil vnanji, nemški vpliv. Ta vpliv si je prizadeval na vse možne načine, da je sejal seme razdora med obema državama, a je tiral svoje binavstvo in nelojalnost tako daleč, da je za hrptom naše države iskal zveze z isto Rusijo, o kateri je trdil, da je poseobljena nevarnost za evropski mir.

Ali vso to igro intrig je premagala Rusija se svojimi dokazi skrajne miroljubivosti, se svojim lojalnim in odkritim postopanjem. Najsijajnejši dokaz svoje miroljubivosti pa je podala Rusija povodom sedanjih homatij na Kreti in ob spopadu med Grško in Turčijo. Rusiji ni trebalo nič družega, nego da le s prstom migne in danes bi bile že mobilizovane vojske Srbije, Bolgarske in Črnogore. — Balkan bi bil v plamenu, a gorelo bi v naši sosesćini. Rusija ni storila tega, kar bi bila lahko in v svojo korist, in ker ni storila, proglašiti jo smemo glavnim stebrom evropskega miru v sedanji dobi.

Ta dejstva so morala razpršiti nezaupanje, taki dokazi lojalnosti so morali privedi do zmage spoznanje, da vojna med Avstro-Ogersko in Rusijo ni neizogibna stvar, marveč da je možno sporazumljenje in zadošćenje obojestranskim interesom na Balkanu. Sporazumljenja je želeli tem bolj, ker, kakor stvari stoje, po eventualnem spopadu med našo državo in Rusijo tudi na strani zmagovalca ne bi bil dobiček v nikakem razmerju z žrtvami.

Narodi avstrijski spremljajo svojega viteškega vladarja na njega potovanju v Peterburg z iskreno željo, da to potovanje razprši slednjo meglico nesporazumljenja. In ves svet sodi, da je sporazumljenje gotova stvar.

Posebno važnost pa zadobiva približevanje med Avstrijo in Rusijo po okolnosti, da se isto vrši poleg trozveze in je ta poslednja razveljevljana, vsaj glede na vztočno vprašanje. To je že jasno, da je jeden člen trozveze, Italija, ostal popolnoma na strani, da se niti ne imenuje v računih, ki jih bosta sklepala v Peterburgu cesar Fran Josip in car Nikolaj. To je velik dobiček, da toli nenaravna kombinacija, kakoršna je vsakako trozveza, ni več podlaga za reševanje vztočnih homatij. Ako bi hoteli rešiti vztočno vprašanje po trozvezi in preziranjem Rusije, bila bi svetovna vojna neizogibna, tembolj, ker je tudi brezsrčna Angleška hotela kuhati svojo juhico na ognjišču trozveze, ker je hotela le izkorisćati to poslednjo za svoje intrige proti Rusiji.

Sosebno mi avstrijski Slovani moramo le iskrenimi simpatijami pozdravljati sestanek obeh vladarjev v Peterburgu, saj je ta sestanek velik poraz slavofobstva evropskega.

Nj. Vel. cesarja Frana Josipa spremljata tudi nadvojvoda Oton in minister za vnanje stvari, grof Goluchowski, a na posebno izraženo željo carja Nikolaja tudi načelnik generalnega štaba, baron Beck. Že sestava spremstva cesarjevega priča o veliki politični pomembnosti tega potovanja. — To pot stopi naš cesar sedmikrat na ruska tla. Prvikrat se je sešel naš cesar v carjem Nikolajem I. v Vršavi dne 21. maja 1849., ko se je Avstrija obrnila do Rusije za pomoč proti revoluciji na Ogerskem.

Ruskim ministrom za vnanje stvari je imenovan grof Muravjev, dosedanji voditelj tega ministerstva.

Dobro srce carjevo. Car Nikolaj II. je izdal ukaz, s katerim se je odpravil zemljiški davek, uveden v letu 1863 za Poljake na Ruskem. Car se nadeja, da bode ta znak carskega odpuščanja tem bolj vspodbujal poljske posestnike k mirnemu in vspelnemu razvijanju gospodarskih sil. — Tu imamo zopet dokaz, da car Nikolaj niti ne misli na tlaćenje Poljakov v Rusiji.

Grško-turška vojna. Ako smemo verjeti poročilem z bojišća, se je Grkom baš za njih velikonočne praznike izneverila sreća: vojna se je zasukala tako, kakor se je morala obrniti prej ali pozneje z ozirom na moćij obeh vojujoćih se držav. Turki so torej zgoraj in oddelek njih vojske pomika se po lariški planjavi na Lariso. Ta oddelek je bil zadel na Grke. Vnel se je takoj hud boj, ki je trajal 1½ ure in se je završil z zmago

Turkov. Turki so zasedli sela, ki so jih ostavili Grki. Toda, predno so došli Turki na pot proti Larisi, vzeli so Grkom z nova prelaz Tirnavos in zmagali so v bitki pri Matiju, trajajoči 6 ur. Grški vrhovni poveljnik, prestolonaslednik princ Konstantin, je vsled tega se svojim generalnim štabom zapustil Tirnavos in Lariso. Umaknil se je na jug, v Fersale.

Kakor zatrjujejo iz Aten došle vesti, je udarec, ki so ga dobili Grki v Tesaliji, iste naravnosti uničil. Celó Lariso so Grki opustili vsled tega in se umaknili na Jug; toda grška vojska da se umika v popolnem redu.

Iz Catigrada javljajo, da ni poročil o položaju v Epiru. Zna se pa, da se širi ustaja. Sodiči je, da so to revolucionarno gibanje povzročili mahomedanski Arzauti, ki so bili pozvani, da branijo Janino.

Na dunajski borzi se je pred sinočnem raznesel glas, da je grška vsločna eskadra pričela bombardovati Solun (?). O zapadni eskadri javlja pariška „Agence Havas“ v popolnitem že javljenega, te-le podrobnosti: Zapadna grška eskadra je ostavila Krf ter odplula pred Santi Qaaranta, kjer so velika turška skladišča živeža in streljiva. Bombardovanje je trajalo 6 ur in med tem se je vnelo veliko skladišče. V skladišču je bilo iskalo varstva okolo 600 Turkov. Le-ti so sedaj bežali v utrbo. Okolu opoldne je eskadra izkrcala par stotin vojakov. Na to je sledilo z nova bombardovanje in slednje so obkolili utrbe in uničili skoro vse važnije zgradbe. Turška posadka je pobegla v bližnje gorovje in pričela od tam streljati na Grke, toda Grški topovi so jih pregnali.

Zanimiva je sodba, ki jo je v neki brzojavki izrekel svovlasti državnik angleški, Gladstone, o sedanjih turško-grških vojni: „Vojna je delo velesil. Iste so žetovale čast, dostojnost in človekoljubje v ta namen, da bi vzdržale mir, toda izzvale so — vojno!“

V Epiru, na zapadni strani ob morju, so torej Grki srečnejši. To pa vsled dejstva, ker brodovje grško nadkrijuje turško. Govori se celó, da je že mesto Prevesa v grških rokah. Vrh tega se širi govorica, da je v Epiru počila splošna ustaja proti turški oblasti.

Ti uspehi grški so pa le male važnosti v očigled porazu v Tesaliji, pač pa so dosegli Grki toliko, da so povsem rešili svojo vojaško čast.

Zabeležiti treba slednjič, da je Nemčija že ponudila Grški svoje posredovanje. — Grška pa najbrže odkloni to ponudbo, ker je grška javnost proti takemu posredovanju, posebno pa od strani Nemčije.

Kreta zoper velesile? Berolinski „Localanzeiger“ javlja vest iz Kaneje, glasom katere so se uporniki na Kreti v zvezi z grškimi vojaki, nahajajočimi se na otoku, dvignili zoper vojake velesil. Vojska upornikov da koraka pod poveljstvom generala Vassosa na Kanejo. Vsled tega ozbiljnega položaja da je Angleška pomnožila svojo eskadro pred Kanejo za jedno oklopnico. — Uporniki bežejo baje tudi na Kandijo ter da so že na raznih točkah prekoračili črto, ki so jim jo bile zasnovale velesile kakor nevtralnó ozemlje. Turke so vrgli povsodi. Italijanski in angleški vojaki da so pripravljani, da na prvo znamenje naskočijo na upornike.

Različne vesti.

Tendencijozno poročanje. „Triester Zeitung“ od 23. t. m. piše o napadu na četvorico slovenskih dijakov na parniku „Carli“ med vožnjo iz Trsta v Koper: „Am 20. d. Nachmittags wurden fünf (!) slovenische Zöglinge der Lehrerbildungsanstalt in Capodistria von drei (!!) angeheiterter Individuen aus letzterer Stadt in grüblerischer Weise insultirt.“ — Poročilo, došlo nam od povsem zanesljive osebe, od očitveca, pa zatrjuje, da je bilo napadalec najmanje 30, a list „La Sera“, je priznal brez ovinkov, da bi bile lahke nastale najresneje posledice. „Triester Zeitung“ je torej število napadenih dijakov pomnožila za jednega, število napadalec pa skrcila od 30 na 3. Tendencija je jasna: stvar naj bi se kazala v miljeju luči. — Dne 23. t. m. je bil Italijan Albert Zaneli — ako se ne motimo, je ta junak celó italijanski podanik — obsojen na 14 mesecev težke ječe radi zločinstva po §. 81 k. z. in radi prestopka po §. 312. V svojem poročilu o tej raz-

pravi pravi „Triester Tagblatt“ od 24. t. m., da je Zaneli silil nekega Josipa Pertota, da mora kričati: „Doli z Mauronerjem, živio Nabergoj!“ Torej Italijan da bi bil silil Slovenca, da mora vsklikati proti Mauronerju in za Slovenca!!

Tako poroča naš nemški list. Mi se niti ne jezimo več, ker smo se že privadili vsemu temu; le vprašati moramo povsem mirne krvi: da-li tako postopanje res kaže na ono objektivnost, s katero se toli rad ponaša nemški list? Skoro getovo dobimo odgovor — seveda, ako se nas boče smatralo vrednimi odgovora — da je bila to le slučajna pomota — lapsus calami! — Toda nam se dozdeva, da so v našem nemškem listu vendar nekoliko prepogoste take slučajne — tendencijoznosti.

Po neljubi pomoti smo izrečili možki podružnici družbe sv. Cirila in Metoda znesek 19 gld. 50 nvč., ki so ga nabrala slovenska dekleta, katerim ni bilo dovoljeno, da bi bile v svoji navadni slovenski noši svetile v procesiji pri svetem Antonu starem. Svota je bila namenjena ženski podružnici. Uverjeni smo, da nam vrla dekleta tem raje odpuste to pomoto, ker možka podružnica pošilja nabrani denar v isto blagajno družbe sv. Cirila in Metoda, kakor ženska.

Ignacij Maly, c. kr. namestništveni svetovalec v pokoju, v 84letu dobe svoje, bivši okrajni glavar v Sežani, in soproga mu Albertina sta praznovala minolo nedeljo svojo zlato poroko v cerkvi sv. Petra. Zlatoporočenca je blagoslovil in pozdravil primernim nagovorom pater Josip Tell, katehet in sorodnik neveste. Potem je bila tiha sv. maša. Zlatoporočenca sta dobila mnogo čestitek, tudi brzojavnih, kajti vživata obče spoštovanje.

Glasbeni večer „Slov. Čitalnice“ in veselica pri sv. Ivanu sta se obnesla sijajno v vsakem pogledu. Glasbeni večer je donesel dijaški kuhinji do 200 gl. čistega, a na vrtu „Nar. doma“ je bilo toliko občinstva, da so morali ljudje odhajati, ker niso dobili prostora. Poročili priobčimo čim prej.

Štrajk v ladjostavbarskem zavodu pri sv. Roku. Poslednja dva dneva sta minola liki prejšnji, ne da bila pričela nova pogajanja med štrajkovci in ravnateljstvom tehniškega zavoda. Štrajkovci so popolnoma mirni.

S Proseka nam pičejo dne 22. t. m. Na velikonočno nedeljo zvečer so se zabavali naši fantje v „osmici“ (začasni gostilni) tuk. posestnika Čuka. Kar se je pridružil fantom v Trstu službujoči policijski stražar Caharija, brat tuk. magistratnega sluga. Policist Caharija je začel pogovarjati se po italijanski, drugo pa slovenski. Poleg policijsta sedel je neki Kr. Bogatec, ki je bil malo vinjen in se je prepiral z gospodarjem „osmice“. Bogatec je udaril ob mizo in je nehoté razlil policijstu čašo vina, kar pa je zadnjega tako razkačilo, da je prisolil Bogatcu gorke zašušnice. — Vsled tega se je začel boj med policijstom in Bogatcem; policijst je moral konečno ubežati skozi stranske vrata. Gospodar pa je šel iskat žendarmerijo v pomoč. Kr. Bogatec in njegov brat Franc sta bila aretovana, a policijstu se ni zgodilo nič. Sedaj pa vprašamo: kako opravilo ima policijst Caharija na Proseku v službeni obleki? Je-li v službi za to, da dela red, ali da izziiva okoličane se svojo pokvarjeno italijanščino? Ali mora morda izziivati naše ljudi tudi on le zato, ker je njegov brat v magistratovi službi?!

Za družine radi volilnih izgredev zaprtih okoličanov so darovali nadalje:

A. G. nabral v Kanalu, Ročinju, Deskli in bližnjih vaseh	37 gld. 05 kr.
V Škednju nabrali o priliki zabave „Velesile“: V gostilni g. Sancia-Kudro	9 „ 30 „
v gostilni g. Iv. Sancia-Toč	3 „ 58 „
V gostilni g. Iv. Sancia-Kotal	— „ 40 „
G. M. Rebec, trgovec	— „ 40 „
Narodni godci	2 „ 25 „
V gostilni „pri Petelinu“ so darovali:	
Kozun, Besednjak in gostilničar A. Vodopivec po 50 kr., Krušic 20 kr. in Berlam, Berlam in Saksida po 10 kr.	2 „ — „
Omfelinski nabral v Ljubljani	16 „ 50 „
Ukupno	71 gld. 48 kr.
Prej izkazanih	851 „ 24 „
Ukupno	922 gld. 72 kr.

Imena darovalcev izkazanih, skupno nabranih

in doposlanih nam svot prinašamo posebe na drugem mestu. Nadaljuje darove sprejema radovoljno ter deli mej potrebne družine naše upravnistvo.

Iz Velicegarepnja nam pišejo: V dan 19. aprila po blagoslovu je bil lep, a mali kip podobe roženvenške matere Božje iz Repentaborske župne cerkve prenešen v lično piramidalno kapelico v Velikirepen. Mnogo pobožnega ljudstva, domačega in iz bližnjih vasij, se je udeležilo tega ginljivega spreveda.

Po dovršeni pobožnosti je odšla množica na dom, a mnogo njih v krčme v razvedrilo in okrepiło. O tej priložnosti se je nabralo za družine radi volilnih izgredev zaprtih okoličanov v krčmi gosp. Ivana Škabar hšt. 70 znesek 11 gld. 12 kr. in v krčmi Ivana Škabar hšt. 35 znesek 3 gld. 51 kr., skupaj 14 gld. 63 kr.

Za družine radi volilnih izgredev zaprtih okoličanov darovali se nadalje:

V Velicemrepnju so darovali:

Matevž Kržman št. 5, 40 kr., Ozbič Štefan 1 gld., Zanič Pavel 50 kr., Anton Fakin 50 kr., Škabar France št. 33, 40 kr., Guštin Janez št. 6, 40 kr., Škabar Anton hšt. 23, 40 kr., Guštin France št. 22, 40 kr., Ravbar Ivan št. 2, 50 kr., Purič Jože št. 15, 50 kr., Škabar Jožefa št. 70, 50 kr., Ravbar Pavel hšt. 19, 50 kr., Hlače Jakob 20 kr., Lazar Andrej 10 kr., Lazar Jernej 10 kr., Lah Ferdo 50 kr., Lah Nande 20 kr., Škabar Jože št. 44, 20 kr., Purič Jože št. 37, 20 kr., Mulič Luka št. 50, 20 kr., Škabar Miha št. 32, 20 kr., Guštin Ivan št. 6, 20 kr., Guštin Anton št. 7, 20 kr., Guštin Anton št. 9, 20 kr., Purič Anton št. 55, 20 kr., Škabar Janez št. 42, 30 kr., Jožef Škabar št. 61, 10 kr., Mulič Anton št. 50, 10 kr., Purič Jožef št. 10, 10 kr., Lazar Luka 10 kr., Štokel Herman iz Trebič 50 kr., Ravbar Ana št. 1, 10 kr., Ravbar Miha 10 kr., Ravbar Anton 10 kr., Škabar Jože št. 7, 10 kr., Guštin Janez št. 51, 50 kr., Lazar France št. 60, 20 kr., Lazar France sin 20 kr., Lazar Miha 20 kr., Purič Jože št. 70, 20 kr., Nekateri okoličani, ki niso hoteli biti imenovani in domačinci, ki so darovali male svote, skupaj 2 gld. 23 kr.

Na Razdrtem so darovali:

Pl. O. Gazzaroli, H. Debevc, M. Delinc, F. Kaučič (Razdrto) M. Premrov (Obenko) in Dr. Treo (Postojna) po 1 gld. Michelli, J. Debevc, Neimenovana, Cibej (Razdrto), Žgur, Suša, (Senožeče), K. Kaučič, J. Trost in B. D. P. (Razdrto) po 50 nvč. Anton Blažek in Ivan Posega (Razdrto) po 70 nvč. J. Blažek, A. Osana, Anton Posega, Blaž Natlačen in A. D. (Razdrto) po 30 nvč. J. Celestin (Ubelsko) 30 nvč. Neimenovan, J. Žutlek, Blažek, Dolenc, Durjava, Žgur, Mayer, Ogrizek, Srebotnjak, Osana in Ceč (Razdrto) po 20 nvč. Mihelič, Milharčić in Drugovic (Razdrto) po 25 nvč. Martin Dolenc in Kaučič (Razdrto) po 15 nvč. Krusič, Žužek, Solovin, Premrov, Blažek, Bajc, Žužek in Junc (Razdrto) po 10 nvč. Mahorčić, Žekel, Milharčić, Majersič, Rolih, Jager, Fabčić, Mahorčić, Widmar, Premrov, Novak, Natlačen, Klun, Sever, Premrov, Ženko, Krizman, Stegu, J. Simšič, Simšič in Ceč (Ubelsko) po 10 nvč.

Kužne bolezni v tržaški občini. V tednu od 17. do 24. t. m. je bilo prijavljenih v področju tržaške občine: 5 slučajev kozic, 6 sl. ošpic, 6 sl. škrlatic, 20 sl. davice in 3 sl. legarjeve mrzlice. Umrla je 1 oseba za kozicami, 2 za ošpicami, 2 za škrlatico in za davico.

Ozdravel. Natakara Aleksander Centis, katerega je bila zadela dne 5. t. m. v gostilni „Alla Stella“ v ulici della Aque kroglija iz revolverja, ki se je bil po naključju sprožil gostilničarju — kakor smo sporočili svojetasno — ostavil je predvčerajšnjem bolnišnico. Ozdravel je, dasi je bila rana smrtna, ker je bila kroglija prodrla pljuča. Kroglije mu niso izvlekli.

Velikanska povodenj v Ameriki. Ker je poslednji čas vreme bolj prijazno, je to edino upanje na rešitev pred veliko nesrečo, ki jo je povzročila povodenj Misisipija. Naslednje številke, katere posnemamo iz New-Yorškega „Glas Naroda“, kažejo ogromnost katastrofe, ki je zadela več ali manj 7 držav: Poginilo je 200 oseb, 150.000 jih je brez strehe, rešenih tje 50.000, pogrešajo jih 100.000, živalij se je utopilo 10.090, poplavljenih je 10.000 štirjaskih milj, škode na imetku je 100 milijonov dolarjev (!), nasipe in jeze popravilja 20.000 oseb. To so ogromne številke!

